

Vint-i-vuit anys d'ocupació militar, i civil, a Cisjordània i Gaza han contaminat la vida política israeliana. Els assentaments han esdevingut feus de l'extremisme irredemptista jueu més violent. La seva impunitat ha costat el primer magnicidi de la història de l'estat d'Israel.

L'OCUPACIÓ PASSA FACTURA

Yitzhak Rabin seguia amb preocupació les informacions que li arribaven sobre la marxa de milers d'israelians a través dels turons del nord de Cisjordània.

Havien ocupat l'enclavament bíblic de Sebàstia i es disposaven a construir-hi un assentament salvatge, sense permís.

Era el 1975, i Rabin, vuit anys després de conquerir Cisjordània, Gaza, el Golan, Jerusalem est i el Sinaí com a cap d'estat major de les forces armades israelianes, ara ocupava la presidència del govern israelià.

Rabin va ordenar al seu cap d'estat major, Mordechai -Mota- Gur, que evacués els colons per força. Però el general va contestar que només podria complir aquesta ordre si l'autoritaven a disparar i que hi hauria víctimes.

Rabin era primer ministre, però la seva majoria parlamentària era mínima. El seu govern estava dividit, i el ministre de defensa, Shimon Peres, era reticent. Gur, a més, va assegurar que no dispararia contra jueus.

Finalment el primer ministre es va fer enre-re. Però amb el temps va reconèixer que havia estat l'error més important de la seva llarga vida política.

Vint anys després, Rabin ha estat assassinat. I el magnicidi -el primer a Israel des de la seva creació- s'ha inspirat des d'aquells assentaments.

Ara n'hi ha 128, només a Cisjordània; 128 assentaments on viuen més de 100.000 colons. A Gaza, on ja hi ha un règim d'autonomia palestina, n'hi continuen dotze més, amb poc més de 10.000 habitants.

El principal problema és doncs, a la franja occidental del Jordà. Aquí, les colònies són un feu, fins ara inexpugnat, per una diversitat de grups d'extracció ultranacionalista que barregen el sionisme irredemptista més extrem amb el messianisme religiós jueu.

Aquests grups, fins a l'assassinat de Rabin, han pogut actuar a Cisjordània gairebé impunement per falta de consens polític entre les forces democràtiques israelianes a l'hora de desarticular-los.

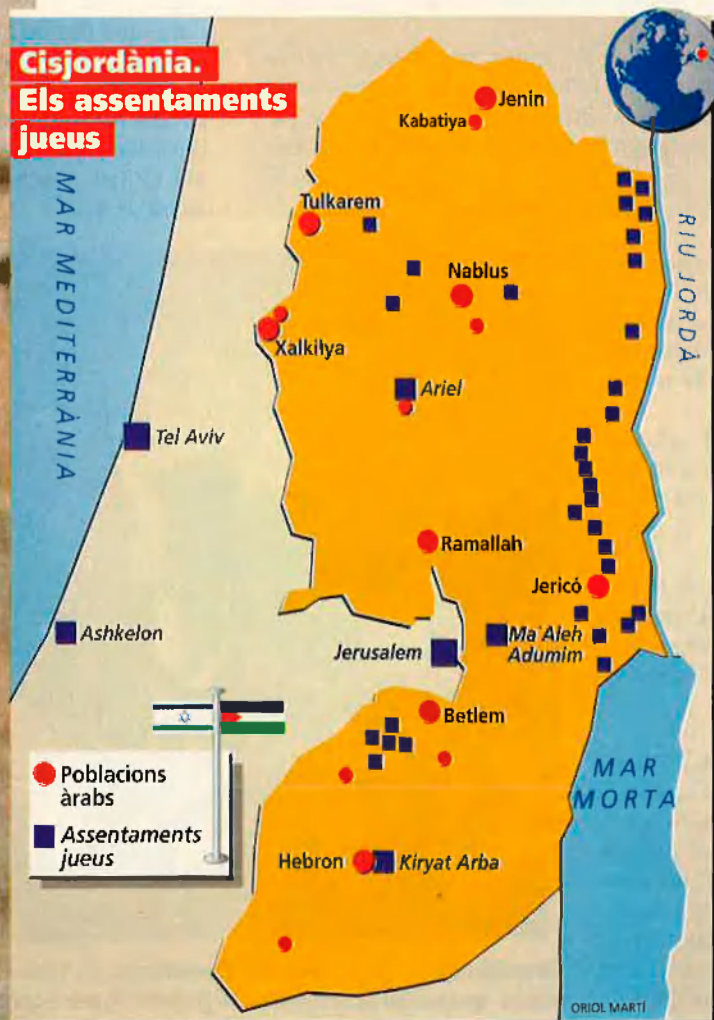
La fractura social de la pau. L'extremisme sionista religiós ha crescut a l'ombra de l'enfrontament entre Israel i els palestins, i es va fanatitzar durant els anys més durs de la Intifada (la revolta palestina de les pedres) a final dels 80 i principi dels 90.

Quan els laboristes, encapçalats per Rabin, van guanyar les eleccions al 1992, aquests van arribar al paroxisme per la voluntat manifesta del nou govern d'arribar a un acord de pau amb l'OAP. Un acord que necessàriament havia d'exigir concessions territorials.

La feblesa del Govern israelià contra les actuacions fanàtiques d'alguns colons sovint ha causat sorpresa en l'opinió pública. Però el fet és que el govern Rabin només tenia la majoria parlamentària per un sol vot, i per governar havia de confiar en els partits de centre, formacions, algunes d'elles religioses, que no haurien donat suport a actuacions contundents contra els colons.

L'equilibri de forces era, doncs, precari, i la prioritat del govern era de tirar endavant els acords de pau i l'autonomia palestina. Precari també perquè havia estat impossible d'aconseguir un consens mínim amb la principal coalició opositora, la dreta nacionalista del Likud, a l'hora de negociar la pau amb els palestins.

El Likud ha fustigat amb tota l'artilleria verbal, i al llarg de

Moiser!

Moiser és la pronunciació en jiddish d'una paraula hebrea que no té traducció literal, però que assenyala un traïdor que ha de ser executat.

Era el qualificatiu amb què es referien a Yitzak Rabin els sectors més radicalitzats dels colons israelians fins que, finalment, el primer ministre d'Israel va caure assassinat pels trets d'un fanàtic jueu.

Les coses havien anat molt lluny a les cèl·lules més radicals del moviment de colons. Alguns dels rabins que hi militen, segons que s'ha sabut després del magnicidi, havien autoritzat l'assassinat del primer ministre i l'havien justificat religiosament després d'acusar Rabin de perseguidor del poble jueu.

De fet, l'executor, Yigal Amir, ha afirmat que actuava en nom de Déu, i que havia rebut benediccions per la seva acció.

Amir era membre d'un grupuscle anomenat Eyal, un acrònim que en hebreu vol dir Organització Jueva Combatent. La seva única divisa era evitar les concessions territorials per qualsevol mitjà. I qualsevol mitjà inclou l'assassinat, però també l'emmagatzematge d'un impressionant arsenal d'armes i d'explosius que la policia només va trobar després de fer les detencions. Sorpren la impunitat amb què fins ara han actuat aquests grups amb un potencial de perillositat tan elevat. Sorpren també la falta d'informació que aparentment tenia un dels serveis de seguretat interior més eficients del món, el Shabak. I sorprèn, per últim, la falta d'atenció general, a Israel, als excessos protagonitzats per l'extrema dreta. Uns excessos que ja van causar un dels entrebancs més greus al procés de pau: la matança a la mesquita d'Hebron, quan un fanàtic jueu va assassinar vint-i-nou palestins, fa gairebé dos anys.

Des d'aleshores el perill era evident. I, de fet, molts dels editorialistes israelians reconeixien, després de la mort de Rabin, que el fet era previsible. *Jerusalem Post* mateix (pròxim al Likud) afirmava: "Tots sabíem que podia passar. Però, en els nostres cors, ningú de nosaltres no creia que acabés passant".

J. R.

més de tres anys, tota aquella decisió presa pels laboristes en matèria d'acords i pactes de pau amb els palestins. Fins i tot va amenaçar de no reconèixer els pactes signats pel mateix Rabin i, conseqüentment, de no respectar-los.

Aquesta actitud progressivament radicalitzada va dividir profundament la societat israeliana. I enmig d'aquesta fractura anà pujant de to el discurs de tota l'oposició: la democràtica i l'ultra.

Tant és així que la mateixa vídua de Rabin, davant el fèretre del seu marit, i quan passava el líder del Likud, Benyamin Netanyahu, a expressar-li el condol, li va dir: "Ara ja és massa tard".

Abans la pau que la victòria. Shimon Peres, que va ser l'arquitecte de tot el procés de pau des de la segona fila, ara ja és a primera línia. Dirigirà un govern que disposa d'una any just abans de les pròximes eleccions per rubricar els acords de pau sobre el terreny. Durant aquest curt mandat s'ha de completar la retirada israeliana de les ciutats cisjordanes, hi ha d'haver eleccions palesti-

nes —previstes per al 20 de gener— i, sobretot, haurà de convèncer una majoria d'israelians que el procés de pau no qüestiona la seguretat d'Israel, sinó que la reforça. Peres, potser, haurà de triar entre aprofundir els acords de pau i arriscar-se a perdre vots, o aturar-ne el ritme i provar de guanyar una majoria més confortable. Què decidirà és encara una incògnita a Israel.

Però el que sí que hi ha són algunes pistes. Peres, de setanta-dos anys, un any menys que no Rabin, està veritablement convençut que no hi ha futur per a Israel sense la pau amb els seus veïns, començant pels palestins.

El nou primer ministre ja ha dit en privat, als seus col·laboradors, que el punt més important és de concloure el procés de pau; més encara que la seva gran ambició: guanyar unes eleccions.

Si això es confirma, Peres no s'aturarà amb els acords d'autonomia palestina. Intentarà el pas més audaç: la pau amb Síria. El pas que ha de blindar tots els acords de pau signats fins ara.

Peres sap que, si tanca un tractat amb Síria —i, per tant, també amb el Líban—, Israel normalitzarà definitivament la seva situació a la regió. Però, a més, aconseguiria d'escanyar l'ajut que des de Damasc reben els grups radicals palestins que més mal han causat a tot el procés de pau, i facilitaria la transició de poders a Cisjordània i a Gaza. Però el preu d'acostar Síria és elevat: els altells estratègics del Golan. I aquí, una altra vegada, Peres haurà de triar.

Joan Roura

ARXIU

Manifestació dels radicals israelians. El Likud s'ha oposat des del principi a qualsevol acord amb els palestins per aconseguir la pau.